

ระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการของ
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
Crisis Management System for Integrated Emerging Diseases and
Emerging Diseases of Integrative in Local Administrative Organizations
in Chiangmai Province

ธีรพล นิติจอมเล็ก¹, รัศมีสรณ์ คงธนजारูณันต์², วีณา นิลวงศ์³,
ภาวิณี อารีศรีสม⁴ และ พินนภา หมวกยอด⁵
Thiraphon Nitichomlek¹, Raphassorn Kongtanajaruanun², Weena Nilawonk³,
Pawinee Areesrisom⁴ and Pinnapa Muakyod⁵

Received: 30 November 2023; Revised: 16 January 2024; Accepted: 17 January 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ และพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มประชากรตัวอย่าง คือ พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเอฟ (f-test) สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 50 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์สภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานการณ์สภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน 4) กลยุทธ์เชิงรับ

^{1 2 3 4 5}มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่; Maejo University, Chiangmai Province
Corresponding Author, E-mail: nitichomlekthiraphon@gmail.com

คำสำคัญ: ระบบการบริหารจัดการ; วิถีชีวิตยุคอุบัติใหม่; องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research article encompasses both quantitative and qualitative research methodologies to examine challenges and barriers, as well as identify key success factors to formulate comprehensive crisis management strategies for emerging and re-emerging diseases within local administrative bodies in Chiang Mai Province. The quantitative aspect involves a sample size of 400 employees from local government organizations in the province, utilizing questionnaires and statistical analysis methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and the f-test. On the other hand, the qualitative research component entails conducting in-depth interviews with key figures, including the President of the local government organization and the council president, totaling 50 individuals. Data from these interviews are analyzed using content analysis techniques.

The study's findings revealed that the level of conditions, problems, and obstacles in crisis management during the COVID-19 outbreak situation of local administrative organizations in Chiang Mai Province was generally high. Additionally, the factors influencing the success of managing crises related to emerging and re-emerging diseases by these organizations were also found to be at a high level. Furthermore, the study identified four important strategies for managing such crises in the future. These strategies encompass four key approaches: 1) Proactive approach 2) Corrective approach 3) Preventive approach 4) Reactive approach.

Keywords: Management System; Emerging Disease Crisis; Local Government Organization

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นไวรัสอุบัติใหม่ที่พบว่ามีกระบาดตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยรายงานครั้งแรกที่มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน เชื้อไวรัส (COVID-19) สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คนผ่านการไอ จาม สัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่ง เช่น น้ำมูก น้ำลายของคน ผู้ติดเชื้อจะมีอาการหลายแบบตั้งแต่ติดเชื้อไม่มีอาการ อาการเล็กน้อยคล้ายเป็นไข้หวัดธรรมดา อาการปานกลางเป็นปอดอักเสบ และอาการรุนแรงมากจนอาจเสียชีวิต การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหลายประเทศทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern)

เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2563 และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) สำหรับประเทศไทยได้มีมาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคตั้งแต่เริ่มพบการระบาดในประเทศจีน ตรวจพบผู้ป่วยรายแรกเป็นผู้เดินทางจากประเทศจีนในวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2563 ได้รับการตรวจยืนยันผลและแถลงสถานการณ์ในวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2563 ผู้ป่วยช่วงแรกเป็นผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง การขยายพื้นที่ระบาดในต่างประเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ติดเชื้อจากการเดินทางไปยังพื้นที่ระบาดอาจมีอาการเล็กน้อยทำให้ไม่มีการตรวจหาการติดเชื้อ การพบผู้ป่วยกลุ่มถัดมาคือผู้ประกอบอาชีพสัมผัสกับนักท่องเที่ยวจากนั้นพบการติดเชื้อในกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยที่นิยมไปกินดื่ม การระบาดที่เป็นกลุ่มก้อนใหญ่คือการระบาดในสนามมวยลุมพินี สนามมวยราชดำเนิน ซึ่งทำให้มีผู้ติดเชื้อจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนต้องมีการประกาศให้เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 และต่อมาเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563 นายกรัฐมนตรีได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และวันที่ 26 มีนาคม 2563 ได้ประกาศข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) โดยได้ออกข้อกำหนดและข้อปฏิบัติแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็วและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น (คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19), 2565)

ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 (8) บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ประกอบกับกฎกระทรวง (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (14) บัญญัติให้กิจการป้องกันและบำบัดรักษาโรค เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 50 (4) บัญญัติให้เทศบาลตำบลมีหน้าที่ในการป้องกันและระงับโรคติดต่อ มาตรา 53 (1) บัญญัติให้เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำตามกิจการที่ระบุไว้ในมาตรา 50 และมาตรา 56 (1) บัญญัติให้เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำตามกิจการที่ระบุไว้ในมาตรา 53 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 67 (3) บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (19) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล มาตรา 17 (19) กำหนดให้องค์การ

บริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัดการรักษาพยาบาล การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน บำบัด โรค และระงับโรคติดต่อ และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการในการป้องกัน และระงับโรคติดต่อตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดแนวทางการ ดำเนินการและค่าใช้จ่ายในการควบคุมเพื่อสังเกตอาการของผู้เดินทางกลับจากประเทศที่เป็นเขต โรคติดต่อหรือเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่องจากองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงใหม่, 2563) ฉะนั้น ด้วยจังหวัดเชียงใหม่ได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทยว่า เพื่อให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการในการป้องกันและระงับโรคติดต่อตามอำนาจหน้าที่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการและค่าใช้จ่ายในการควบคุมเพื่อสังเกตอาการ ของผู้เดินทางกลับจากประเทศที่เป็นเขตโรคติดต่อหรือเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่องกรณีโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรค อุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิด กับประชาชนและมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมและระงับโรคติดต่อ อีกทั้งเป็น หน่วยงานที่มีความพร้อมด้านงบประมาณเป็นหน่วยงานที่สามารถนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ และมีอิสระในการกำหนดนโยบายและน่านโยบายนั้นไปสู่การปฏิบัติตามหลักการกระจายอำนาจ อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ซึ่งสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงพื้นที่และประชากรได้ อย่างรวดเร็ว และเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและสร้างความสมดุลทางสุขภาพ สังคม และ เศรษฐกิจของประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรค อุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็น ประโยชน์ในการดำเนินการบริหารจัดการสถานการณ์โรคโควิด 19 สู่โรคประจำถิ่นให้สำเร็จลุล่วง อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการแพร่ระบาดในระยะต่อ ๆ ไป หรือการเตรียมการรับมือกับโรคอุบัติใหม่อื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤติจากสถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรค อุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิง บูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้โดยการปฏิบัติร่วมกัน (Action Learning) ใช้วิธีการแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีกระบวนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนทั้งสิ้น 6,120 คน กลุ่มตัวอย่างของประชากรผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการภายใต้หลักการและวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณประชากรของสูตร Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

1.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละอำเภอ โดยแบ่งเป็นนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 25 คน และประธานสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 50 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ มี 2 แบบ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม **ส่วนที่ 2** ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดของการบริหารของ Gulick, Luther and Urwick, Lyndall (1973) เสนอหลักการบริหาร คือ POSDCORB ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านการจัดบุคคลเข้าทำงาน 5) ด้านการสั่งการหรืออำนวยการ 6) ด้านการประสานงาน และ 7) ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยใช้มาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดระดับเป็น 5 ระดับ ตามมาตราวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) (สุพัตร์ พิบูลย์, 2560) **ส่วนที่ 3** ความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการเวลา 2) การบริหารจัดการทรัพยากร และ 3) คุณภาพของผลงาน โดยใช้มาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดระดับเป็น 5 ระดับ ตามมาตราวัดแบบ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) (สุพัตร์ พิบูลย์, 2560) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	อยู่ในเกณฑ์ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลข้อเสนอแนะเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

2.2 เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแนวคำถามแบบปลายเปิด เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 4 ตอน คือ **ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ชื่อ-สกุลผู้ให้ข้อมูล 2) สถานที่ทำงาน และ ประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) ขอบเขตงานรับผิดชอบ **ตอนที่ 2** แนวคำถามการสัมภาษณ์สภาพปัญหา อุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ **ตอนที่ 3** ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำส่งแบบสอบถามให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 25 อำเภอ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดเก็บรวบรวมข้อมูลกลับมายังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เดินทางรับแบบสอบถามและได้รับฟังข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้รวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล ซึ่งได้นำส่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญพร้อมนัดหมายเพื่อเข้าพบ ได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการเข้าพบล่วงหน้า เมื่อถึงกำหนดสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย ผู้วิจัยได้ทราบความเห็นที่กำหนดไว้ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จัดบันทึกผลการสัมภาษณ์ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จัดเตรียมไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ 2 ส่วนคือ ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น **ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ** เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำเสนอในรูปของตารางโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ตามลักษณะตัวแปร และการทดสอบค่าเอฟ (f-test) พร้อมกับการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา **สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ** สำหรับงานวิจัยคุณเชิงคุณภาพ ด้วยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์

เนื้อหา (content analysis technique) ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์งานวิจัยที่กำหนด โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา โดยใช้เทคนิค (SWOT Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องระบบการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.5 อายุ 26 - 35 ปี ร้อยละ 35.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 58.0 ตำแหน่งข้าราชการ ร้อยละ 51.8 และประสบการณ์การทำงาน 1 – 5 ปี ร้อยละ 35.3

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.627) ซึ่งสามารถสรุปตามตารางดังนี้

สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการป้องกัน และการค้นหาผู้ป่วย หรือกลุ่มผู้สัมผัสกับผู้ป่วยติดเชื้อ	4.05	0.62	มาก
2. ด้านการรักษา	4.03	0.59	มาก
3. ด้านการให้ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ	4.03	0.71	มาก
4. ด้านการประสานความร่วมมือในระดับนโยบายโดยใช้กลไกในระดับพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ	3.96	0.66	มาก
ภาพรวม	4.01	0.62	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1. ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (staffing) 2. ด้านการจัดทำงบประมาณ

(budgeting) 3. ด้านการจัดองค์การ (organizing) 4. ด้านการอำนวยการ (directing) 5. ด้านการวางแผน (planning) 6. ด้านการประสานงาน (coordinating) และ 7. ด้านการรายงาน (reporting) มีผลการวิเคราะห์แสดงด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (staffing)	4.05	0.62	มาก
2. ด้านการจัดทำงบประมาณ (budgeting)	4.03	0.59	มาก
3. ด้านการจัดองค์การ (organizing)	4.03	0.71	มาก
4. ด้านการอำนวยการ (directing)	3.96	0.66	มาก
5. ด้านการวางแผน (planning)	4.03	0.68	มาก
6. ด้านการประสานงาน (coordinating)	3.96	0.69	มาก
7. ด้านการรายงาน (reporting)	4.03	0.67	มาก
ภาพรวม	4.01	0.62	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 4 การทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปโดยภาพรวมตามตารางสมมติฐานดังนี้

ตัวแปร	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
	การบริหารจัดการเวลา	การบริหารจัดการทรัพยากร	คุณภาพของผลงาน	ความสำเร็จภาพรวม
1. ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
2. ด้านการจัดทำงบประมาณ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
3. ด้านการจัดองค์การ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
4. ด้านการอำนวยการ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
5. ด้านการวางแผน	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
6. ด้านการประสานงาน	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ

ตัวแปร	ผลการทดสอบสมมติฐาน			
	การบริหารจัดการเวลา	การบริหารจัดการทรัพยากร	คุณภาพของผลงาน	ความสำเร็จภาพรวม
7. ด้านการรายงาน	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ

ตารางที่ 3 การทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 5 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก พบว่า

จุดแข็ง (Strengths) : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีการวางแผนและการประเมินสภาพการณ์โรคอย่างระมัดระวัง เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคในระดับท้องถิ่นอย่างเหมาะสม การส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการป้องกันและควบคุมโรค จากระดับสูงสุดลงมาสู่ระดับท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญในการตอบสนองต่อวิกฤติสุขภาพที่เกิดขึ้นในสังคมและชุมชนของจังหวัดเชียงใหม่

จุดอ่อน (Weaknesses) : ขาดการวางแผนการจัดการฉุกเฉิน การบริหารจัดการฉุกเฉินเป็นสิ่งสำคัญในการตอบสนองต่อสถานการณ์วิกฤติ แต่บางครั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ อาจไม่มีการวางแผนการจัดการฉุกเฉินที่เพียงพอหรือไม่มีความพร้อมในการปรับตัวเร็วในกรณีฉุกเฉิน

โอกาส (Opportunities) : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้โอกาสนี้ในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทางการแพทย์ เช่น โรงพยาบาล สถาบันการแพทย์ และภาคเอกชนเพื่อเพิ่มความพร้อมในการตอบสนองต่อภาวะวิกฤติ การสร้างพันธมิตรทางธุรกิจอาจช่วยในการสนับสนุนสารสนเทศและทรัพยากรที่จำเป็นในการตอบสนองต่อโรค

อุปสรรค (Threats) : ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำอาจมีผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรทางสาธารณสุข โดยเฉพาะในระบบสาธารณสุขของท้องถิ่นที่อาจต้องพบเงื่อนไขทางการเงินที่ทำให้มีข้อจำกัดในการพัฒนาและปรับปรุงระบบ

ด้วยเหตุนี้จึงได้มุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการ ฯ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงป้องกัน และกลยุทธ์เชิงรับ โดยแต่ละกลยุทธ์ประกอบด้วยกลยุทธ์ย่อยและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทางการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การรักษาเชิงรุก	1) จัดทีมแพทย์และแพทย์อาสากระจายตามพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดซ้ำ เพื่อลดการเดินทางและการกระจายเชื้อในวงกว้าง 2) สร้างทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านสาธารณสุขเพื่อประสานงานในการบริหารจัดการโรคและให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน	1) จัดประชุมเพื่อสำรวจสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องโดยให้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น อสม. ทำการสำรวจประชากรในพื้นที่ความรับผิดชอบ และหากเริ่มมีการแพร่ระบาดซ้ำให้องค์กรประชุมวางแผนรับมือทั้งในระยะสั้นและระยะยาว 2) จัดตั้งทีมประชาสัมพันธ์ประจำชุมชน ประกอบด้วย บุคลากรสาธารณสุข (อสม.) และผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) เพื่อช่วยกันสื่อสารกับประชาชนในชุมชนให้รับรู้ถึงแนวทางการปฏิบัติตนในช่วงที่มีการแพร่ระบาด และสื่อสารแนวทางการรับมือที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ได้วางไว้เมื่อมีการแพร่ระบาด
กลยุทธ์เชิงแก้ไข	แนวทางการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม	1) กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานทางการแพทย์ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบุคลากร 2) จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายชุมชน
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนา ทักษะทางเทคโนโลยี	1) พัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับติดตามข้อมูลข่าวสารและการรายงานผลผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อ 2) จัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวของสถานการณ์การแพร่ระบาดของจังหวัดเชียงใหม่ให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ได้รับทราบ
กลยุทธ์เชิงป้องกัน	แนวทางการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การควบคุมการแพร่ระบาด	1) กำหนดจุดบริการเจลแอลกอฮอล์สำหรับล้างมือ หรือจุดล้างมือด้วยน้ำสะอาดเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโรคด้วยวิธีการสัมผัส 2) สร้างระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับสถานการณ์วิกฤต แลกเปลี่ยนข้อมูลและคำแนะนำ

กลยุทธ์เชิงรุก	แนวทางการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาองค์ความรู้ต่อการควบคุมการระบาด	จัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงการปฏิบัติตนเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ โดยองค์ความรู้จะต้องเน้นวิธีการหรือกระบวนการที่คำนึงถึงพฤติกรรมและรูปแบบวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นสำคัญ
กลยุทธ์เชิงรับ	แนวทางการดำเนินงาน
กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การรักษาผู้ป่วยที่มีความอ่อนไหวต่อโรค	1) จัดพื้นที่หรือหน่วยสถานพยาบาลประจำอำเภอสำหรับดูแลผู้ป่วยที่มีความอ่อนไหวต่อโรค เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ที่มีโรคประจำตัวสตรีมีครรภ์ เป็นต้น 2) จัดสรรงบประมาณเพื่อการสนับสนุนรายจ่ายสำหรับรักษาพยาบาลให้กับผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อ
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การยอมรับแนวทางการรักษา	1) สร้างความตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงต่อการปฏิบัติตนไม่ถูกต้องตามหลักสาธารณสุข 2) สร้างองค์ความรู้เพื่อขจัดแนวความคิดทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเข้ารับรักษาของทีมนุคลากรทางการแพทย์

ตารางที่ 4 การพัฒนากลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการ ฯ ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงป้องกัน และกลยุทธ์เชิงรับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องระบบการบริหารจัดการสภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการป้องกัน และการค้นหาผู้ป่วย หรือกลุ่มผู้สัมผัสกับผู้ป่วยติดเชื้อ 2) ด้านการรักษา 3) ด้านการให้ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ และ 4) ด้านการประสานความร่วมมือในระดับนโยบายโดยใช้กลไกในระดับพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าโรคดังกล่าวเกิดจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่เรียกว่าไวรัสโคโรนา 2019 และเพิ่งพบครั้งแรกในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน กลางเดือนธันวาคม 2562 ทำให้ประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่มากนัก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Bangkokbiznews (2020) ทำให้ประชาชนยังไม่มีมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวมากเท่าที่ควรและการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา

2019 ขณะที่ประเด็นอื่นนั้นเป็นข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมักจะเป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความรู้ประเด็นดังกล่าวมากกว่าประชาชนทั่วไป ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้แก่ประชาชนในประเด็นที่ประชาชนยังไม่รู้ และวิธีป้องกันควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านการจัดหางบประมาณ 3) ปัจจัยด้านการจัดองค์การ 4) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก 5) ปัจจัยด้านการวางแผน 6) ปัจจัยด้านการประสานงาน 7) ปัจจัยด้านการรายงาน ทั้งนี้เพราะว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีการบูรณาการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่ และการประสานความช่วยเหลือจากภาคเอกชน สำหรับด้านอำนาจหน้าที่ในการบำบัดและการระงับการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีการออกปฏิบัติการทำการคัดกรอง ติดตาม ดูแล ผู้กักตัว ผู้ติดเชื้อในชุมชนอย่างใกล้ชิด มีการโทรศัพท์สอบถามอาการ และสุขภาพ ผู้กักตัว ผู้ติดเชื้อ อย่างสม่ำเสมอ แม้หายป่วยแล้ว ทำให้ได้รับความไว้วางใจและความร่วมมือจากสาธารณชนในระดับสูง นับว่าเป็นการสร้างพลังอำนาจประชาชนในการรับมือกับวิกฤตการแพร่ระบาดโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนศักดิ์ ธงศรี (2566) ศึกษารูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอแม่ริม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ Muangsamsip การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสามัคคี เป็นเอกภาพ วิเคราะห์ข้อมูลต่อสมมติฐานเชื่อมโยงเข้มแข็งมีต้นแบบที่ดี กลยุทธ์เข้มแข็ง Application ที่ทันสมัย งบประมาณ การสนับสนุนทางสังคม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ (2563) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตช่วงการระบาดของเชื้อ COVID -19 มีการดึงประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังป้องกันโรค และสอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของฉวีวรรณ ศรีดาวเรือง และคณะ (2564) ศึกษาการถอดบทเรียนรูปแบบการดำเนินงาน เฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย โดยการนำนโยบายการเฝ้าระวังฯ สู่การปฏิบัติในพื้นที่ พบว่า อสม. เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเฝ้าระวังฯ ในระดับตำบลและหมู่บ้าน มีการป้องกันตนเอง เคารพประตูเยี่ยมบ้าน กับเครือข่าย รายงานผลการดำเนินงานตามขั้นตอน ปัจจัยความสำเร็จมาจากอสม. คือ ความตั้งใจ มีจิตอาสา เป็นคนในพื้นที่ มีการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายและความร่วมมือชุมชน สิ่งสนับสนุน ค่าตอบแทนและการกำกับติดตาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์พันธ์ รัตนธรรมวัฒน์ และเกษมชาติ นเรศเสนีย์ (2566) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพ

การนำนโยบายการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านความพอเพียงของทรัพยากรนโยบาย ด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากร ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานและประชาชน ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารและประสานงานเครือข่ายโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์ (2564) ประสิทธิภาพการสื่อสารของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ซึ่งพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เพราะการสื่อสารที่มีประสิทธิผลเป็นสิ่งสำคัญ (Kelvin-lloafu, 2016) สาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการที่ประชาชนตระหนักถึงความรุนแรงของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบกับการที่ยังไม่มีวัคซีนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ประชาชนกลัวจะติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงปฏิบัติตามคำแนะนำของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) อย่างเคร่งครัด

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำๆ โดยได้ค้นพบกลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำๆ เพื่อในการป้องกันและแก้ไข ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน 4) กลยุทธ์เชิงรับ สามารถสรุปเป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ดังภาพที่ 1 ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการสังเคราะห์และถอดบทเรียนการบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ที่ได้ข้อมูลที่สำคัญจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จากผู้บริหาร พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ใช้บริการ จำนวน 400 คน จำนวน 25 อำเภอ ซึ่งองค์กรต่าง ๆ สามารถนำองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการฯ ในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนได้

ภาพ 1 กลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ
ที่มา : พัฒนาโดยคณะผู้วิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสรุปภาพรวมตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการภาวะวิกฤติจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้การบริหารจัดการสถานการณ์ภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกจึงนำไปสู่การป้องกันและแก้ไข ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน 4) กลยุทธ์เชิงรับ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อต่อยอดในครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุข สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ในความร่วมมือกับการจัดตั้งศูนย์บำบัดในที่พักอาศัย หรือสถานที่หน่วยงานของภาครัฐ รวมถึงการพัฒนาระบบการตรวจสอบ คัดกรองแบบ 드라이브 thru (Drive thru) ที่สามารถ

ทดสอบวินิจฉัย กลุ่มเสี่ยงผู้ป่วยโรคโควิด 19 (COVID-19) ตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำกลยุทธ์การบริหารจัดการภาวะวิกฤติโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำเชิงบูรณาการให้เกิดความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกระบวนการบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาและวิเคราะห์การขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้กลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

3.2 ควรศึกษากระบวนการบูรณาการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชนของ อสม. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณและคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_other/g_other02.pdf
- คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19). (2565, 22 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 175, หน้า 173.
- เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์. (2564). ประสิทธิภาพการสื่อสารของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.). *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 13(2), 123-144
- ฉวีวรรณ ศรีดาวเรือง และคณะ. (2564). การถอดบทเรียนรูปแบบการดำเนินงาน เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุข ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
- ธนศักดิ์ ธงศรี. (2566). รูปแบบการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) อำเภอแม่วังสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 9(2), 58-71.

- ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และปิยะกมล มหิวรรณ. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชน และการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19). *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 7(9), 40-55.
- พงศ์พันธ์ รัตนธรรมวัฒน์ และเกษมชาติ นเรศเสนีย์ (2566). ประสิทธิผลการนํานโยบายการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารสหวิทยาการและการจัดการภาคเอกชน*, 1(1), 33-45.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2560). *สถิติเบื้องต้น*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่. (2563). แนวทางปฏิบัติในการควบคุมเพื่อสังเกตอาการของผู้เดินทางกลับจากประเทศที่เป็นเขตโรคติดต่อหรือเป็นพื้นที่ระบาดต่อเนื่อง กรณีโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)). สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2565, จาก <http://donkaewlocal.go.th/web2018/wp-content/uploads/2020/04/7.-9658.pdf>
- Bangkokbiznews. (2020). Drilling a Secret Story 'Coronavirus' and Update the Information You Need to Know. Retrieved October 18, 2566, from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/863976>
- Gulick, L. and Urwick, J. (1973). *Papers on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Kelvin-lloafu, L. E. (2016). The role of effective communication in strategic management of organizations. *International Journal of Humanities and Social Science*, 6(12), 93-99.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York Harper & Row.